

Strategija prostornog uređenja i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Strategija i Program prostornog uređenja RH nemaju elemente izravne primjene, već imaju usmjeravajuću i kriterijalnu ulogu.

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatska (Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja, Zavod za prostorno planiranje, Zagreb 1997.g), temeljni je dokument prostornog uređenja, a polazi od načela održivog razvitka te postavlja koncepciju razvitka Hrvatske uz naglašavanje ekološke osjetljivosti prema okolišu i očuvanju njegovih vrijednosti. U sklopu provedbe konkretnih programa razvoja, naglasak razvoja vidi se u jačanju urbane mreže, stvarne brojčane i funkcijske snage gradova i naselja gradskog karaktera koji ju tvore i razvoju turizma u jadranskoj regiji.

Stoga se u daljnjem promišljanju prostornog razvoja Općine Muć treba polaziti od smjernica naznačenih u Strategiji.

U nastavku se naznačuju pojedine smjernice iz Strategije RH:

- Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske utvrđena su problemska područja u koja, između ostalih, spadaju ratom zahvaćena područja (fizička, funkcionalna i ekološka obnova), područja uz državnu granicu (integracija u cjelokupan prostor Republike Hrvatske), *obalna područja (propisi o uređenju i zaštiti obalnih područja mora) te područja otoka (razvoj i prometno povezivanje)*.
- Posebnim ciljevima prostornog razvoja naglašava se zaštita prostora i okoliša, i to primjenom suvremenih svjetskih načela zaštite i unapređenja okoliša.
- Temelj za ostvarivanje ciljeva razvoja je stroga zaštita posebno vrijednih resursa: poljoprivredno zemljište, more i obala, nezagađeno tlo, rezerve pitke vode i prirodne šume.
- Intervencije na krškom području bogatom rezervama pitke vode zahtijevaju primjenu visokih kriterija zaštite okoliša i krajnje racionalno zauzimanje prostora za izgradnju.
- U planiranju trasa velike infrastrukture treba prioritetno ispitati mogućnost korištenja postojećih koridora i izbjegavati zauzimanje novih površina i vrijednih resursa.
- Prioritetne zahvate u prostoru usmjeravati po načelima korištenja rezervi postojećih struktura za djelatnost i stanovanje, te usmjeravati izgradnju u zone s dovoljnim kapacitetima postojeće infrastrukture.
- Posebnu pažnju posvetiti područjima povećanog interesa za ulaganje (turistička i rekreativna područja).
- U uređenju i razvoju naselja koristiti rezerve postojećih struktura (interpolacije).
- Usmjeravati novu izgradnju u dijelove naselja opremljene komunalnom infrastrukturom ili na prostore najpovoljnije za izgradnju nove infrastrukture.
- Radi zaštite negrađevinskog, u pravilu poljodjelskog i šumskog zemljišta utvrditi smjernice i kriterije za gradnju izvan građevinskih područja.
- Veliki učinak na poboljšanje uvjeta života i rada može se postići malim zahvatima i pomacima, mjerama bolje organiziranosti subjekata unutar svojih nadležnosti i unutar lokalnih zajednica. Veliki prostorni zahvati koji bitno mijenjaju značajke temeljne prostorne strukture, a poglavito odnos površina po osnovnom tipu korištenja, moraju biti sagledavani i obrađeni na način koji osigurava cjelovit i integralan plansko-razvojni pristup i kontrolu svih učinaka.
- Strategijska je odluka sustavno ne mijenjati odnos osnovnih kategorija korištenja prostora (poljodjelske, šumske, vodne, građevinske površine).
- Prioriteti razvoja u prostoru su: zaustavljanje negativnih procesa (depopulacija, zapuštanje resursa) i poticanje razvoja ruralnih prostora u cjelini i smanjivanje pritiska na gradove naročito jadranskog područja; stvaranje uvjeta za razvoj gospodarstva u postojećim strukturama naselja, a posebno korištenjem domicilnih resursa.

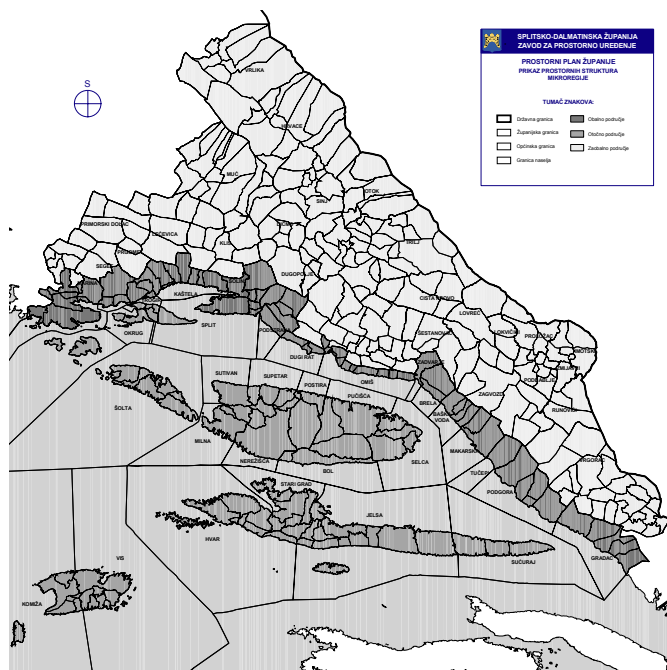
- Prioriteti zaštite okoliša su: zaštita fizičke cjelovitosti resursa, zaustavljanje daljnjeg širenja naselja (građevinskih područja) i stroga kontrola (usmjeravanje) izgradnje izvan građevinskih područja, te racionalno korištenje postojećih struktura (poglavito za djelatnosti i stanovanje); promjena načina korištenja resursa s većom pažnjom na biološku osjetljivost i raznolikost, kvaliteta voda i tla te prirodne značajke krajobraznih struktura; sanacija kritičnih mjesta zagađenja okoliša (prioritetno odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda, zbrinjavanje otpada) i uklanjanje zastarjelih, neprofitabilnih i zagađujućih tehnologija.
- Krajnje racionalno korištenje i stroga zaštita strateških resursa: biološka cjelovitost, vegetacija, čista i nezagađena tla, prirodne šume, i dr.
- Korištenjem i zaštitom resursa osobito voditi računa o zaštiti vodnih resursa kao temelja uređenja i zaštite okoliša, te o orijentaciji na prirodne cikluse proizvodnje zdrave hrane, zaštitu tla, ograničavanje daljnjeg intenziviranja klasične proizvodnje, obnovu tradicionalnih i malih gospodarstava.

Prostorni plan Splitsko-dalmatinske županije (Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije, broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06 i 13/07)

- Planom su razgraničene prostorne cjeline kojima pripada općina Muć (zagora splitske konurbacije)

Funkcionalne cjeline			Administrativne cjeline
Regija	Mikroregije	Prostorne cjeline	Općine i Gradovi
Splitsko-dalmatinska županija	Zaobalna	Zagora splitske konurbacije	Općine; Klis, Lečevica, <u>Muć</u> , Prgomet, Primorski Dolac

Slika 5. Funkcionalne cjeline; obalna, otočna, zaobalna

- Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije za područje općine Muć planirano je do 2015.g:
  - ukupna planirana površina naselja i turističkih zona 820ha,
  - planirana površina gospodarske namjene – proizvodne 164ha.
- U procjeni *demografskog razvoja* općine Muć, uvažavajući ekonomske i demografske kriterije redistribucije u regionalnim kriterijima, te ekonomske potencijale i na njima izgrađene prognoze razvoja, procijenjeno je da će na području općine Muć 2015. godine živjeti 5400 ljudi, te da će biti 2500 povremenih stanovnika i planira se 300 ležaja u turizmu. Planirana gustoća stanovnika i broja ležaja u turizmu je 10 st/ha.
- Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije se određuju gospodarski sadržaji sljedećih djelatnosti:
  - šumarstvo;
  - poljoprivreda i stočarstvo;
  - ribarstvo i marikultura;
  - turizam;
  - rudarske građevine i postrojenja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina i
  - ostale gospodarske djelatnosti

Temeljem utvrđenih načela, uvjeta i mjera PPSDŽ i ove Odluke Prostornim planom uređenja Općine i Grada detaljnije se utvrđuju određivanja namjene i uvjeta smještaja pojedinih gospodarskih sadržaja u prostoru.

- Prostornim planom uređenja Općine površine razgraničene za gospodarske djelatnosti, treba razgraničiti u dvije osnovne namjene:
  - Proizvodne: industrijski kompleksi bazične industrije, kemijske industrije, proizvodne-prerađivačke industrije i sve gospodarske djelatnosti koje imaju nepovoljni utjecaj na okoliš i
  - Poslovne: manji pogoni proizvodnje obrade i prerade, obrtništvo, skladišta, servisi, komunalne, slobodne zone i druge usluge, koji nemaju izražen nepovoljni utjecaj na okoliš.
- Prostornim planom užeg područja potrebno je ograničiti mogućnost zadržavanja u prostoru proizvodno industrijskih objekata koji imaju negativan utjecaj na okoliš, izmjenom namjene površine gospodarske namjene, do vremena amortizacije osnovne proizvodno-tehnološke opreme.
- Prostornim planom užeg područja razgraničenje površina športskih sadržaja planirati unutar granica naselja. Na ovim površinama planira se izgradnja pojedinačnih športskih objekata u funkciji obavljanja športskih, društvenih i javnih djelatnosti za pojedinačne športske ili polivalentne namjene sa pratećim sadržajima.
- Prostornim planom užeg područja određuju se površine za rekreaciju. Ove površine ne određuju se kao građevinska područja.
- Određivanjem osnovne mreže javnih i društvenih funkcija određuje se broj i kriteriji za izgradnju objekata društvenih djelatnosti: prosvjete, zdravstva, kulture i socijalne skrbi. Broj pojedinih građevina društvenih djelatnosti određen Planom, predstavlja minimum zadovoljenja tih potreba, dok se konačan broj, raspored i kapacitet tih sadržaja određuje Prostornim planom uređenja Općine.

- Planom je određen prostorni razmještaj ustanova zdravstvene zaštite prema pojedinim grupama zdravstvene djelatnosti. Prostornim planom Općine detaljnije se određuje broj i smještaj ustanova zdravstvene zaštite.
- Planom su određeni uvjeti za određivanje građevinskog područja i korištenje izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja.
- Planom su određeni kriteriji za građenje izvan građevinskog područja.
- PPU užeg područja potrebno je odrediti površine za izgradnju vjetroelektrana. Ovi objekti grade se izvan granica građevinskog područja.
- Krajobrazna osnova određuje područja zajedničkih krajobraznih obilježja, s naznakom pogodnosti, osjetljivosti ili ugroženosti. Ona daje preporuke i mjere režima korištenja, odnosno postavlja krajobrazne uvjete – smjernice u smislu očuvanja svojstvenosti – identiteta prostora.

Krajobrazna osnova je neophodan dokument u prostorno-planskom procesu kako na razini Države tako i Županije te Gradova i Općina. Radi zaštite krajolika, odnosno očuvanja (i/ili uvećanja) postojećih vrijednosti, potrebno je promišljeno i odmjereno unositi nove strukture i sadržaje u krajolik.

- Planiranje razvitka sela i seoskog prostora treba usmjeriti očuvanju seoskog krajolika kao specifičnom vidu kombinacije kultiviranog i izgrađenog krajolika. U tom smislu je potrebno planskim postavkama omogućiti usklađen socio-gospodarski i kulturno-prostorni razvoj.
- Prostornim planovima užih područja treba omogućiti da kulturna dobra budu zaštićena prema svim kriterijima konzervatorske struke te da njihov značaj ničim ne bude ugrožen.
- Planom su date:
  - Smjernice za prostorno uređenje poluurbanih i ruralnih cjelina nacionalne i županijske razine značaja
  - Smjernice za prostorno uređenje fortifikacija nacionalne i županijske razine značaja
  - Smjernice za prostorno uređenje pojedinačnih sakralnih i civilnih kompleksa nacionalne i županijske razine značaja
  - Smjernice za prostorno uređenje arheoloških i hidro-arheoloških zona nacionalne i županijske razine značaja
  - Smjernice za prostorno uređenje etnozona nacionalne i županijske razine značaja
  - Smjernice za prostorno uređenje kultiviranih agrarnih krajolika nacionalne i županijske razine značaj
- Postupanje s otpadom na području Županije temelji se na Programu postupanja s otpadom Splitsko – dalmatinske županije koji je donijela Županijska skupština na 29. sjednici održanoj 28. lipnja 2.000. Ovaj je Program objavljen u "Službenom glasniku Županije splitsko - dalmatinske" br. 7/2000.
- Planom je utvrđena skup aktivnosti koje imaju za cilj očuvanje okoliša u naslijeđenom stanju, te predstavlja mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš.

Kriteriji zaštite okoliša, koji su određeni obuhvaćaju zaštitu, i to: tala, zraka, voda, zaštitu od buke, kao i posebnu zaštitu.

- Kroz mjere provedbe plana, planom su posebno naznačene posebne razvojne i druge mjere koje osobito treba poticati za Zaobalno područje su:
  - Poticati intenzivniji rast žarišnih naselja i naselja povoljnije demografske strukture radi ublažavanja negativnog demografskog procesa;
  - Planom predviđeni raspored proizvodnih kapaciteta i drugih sadržaja u prostoru provesti uz disperziju radnih mjesta i povezati ih s postojećim i planiranim područjima stanovanja i razvojem prometnih sustava;
  - Poticati razvoj veznih pravaca koji osiguravaju razvoj graničnog područja Županije i integriraju zaobalno područje sa susjednim Županijama i Republikom Bosnom i Hercegovinom; i
  - Izgradnja Jadranske autoceste.

- S obzirom na smještajne kriterije, na način kako pojedine djelatnosti funkcioniraju u prostoru u odnosu na planirane potrebe, određuju se sljedeće mjere razvoja:
  - Posebno anti-depopulacijsko značenje imale bi područne osnovne škole (tzv. male planinske škole i škole u udaljenim naseljima), kako bi se uspostavili uvjeti za očuvanje pograničnog i zaobalnog područja;
  - Razvijati mrežu srednjih škola;
  - Objekte primarne zdravstvene zaštite smjestiti u središta gradova i općina;
  - Povećati broj lokacija objekata sekundarne zdravstvene zaštite;
  - Radne zone planirati disperzirano, a posebno odrediti i sačuvati izrazito vrijedne prostore za poljoprivredno-stočarsku djelatnost;
  - Poticati poduzetništvo;
  - Poticati poljoprivredne djelatnosti i razvitak seoskog gospodarstva i turizma; i
  - Ulagati u razvoj sustava vodoopskrbe i to prioritarno na područjima gdje je sustav neispravan i gdje je rad sustava nesiguran zbog nedovoljnih količina ili kvalitete vode. Kanalizacijske sustave graditi prema prioritetu zaštite izvorišta vode za piće i vodotoka, prve i druge zone sanitarne zaštite.

- Ovom Odlukom predlažu se posebne mjere razvoja koje se mogu primijeniti po područjima ili građevinama odnosno pojedinim zahvatima, a koje su primjerene prostoru i postavljenim ciljevima:
  - prioritarno planirati gradnju građevina od županijskog značenja u dijelu Županije gdje se želi potaknuti razvoj,
  - u područjima pogođenim dugotrajnim iseljavanjem predvidjeti prodaju uređenog građevinskog zemljišta po povoljnoj cijeni uz ispunjenje određenih uvjeta kao što su mlađe dobne skupine, prijava prebivališta i sl.,
  - odrediti visinu komunalne naknade na način da se potiče privođenje zemljišta planiranoj namjeni,
  - predvidjeti programom mjera za unapređenje stanja u prostoru uvođenjem komunalnog doprinosa za financiranje građenja građevina i uređaja komunalne infrastrukture,
  - predvidjeti osiguranje sredstava za zaštitu i upravljanje zaštićenim dijelovima prostora,
  - predvidjeti mogućnost osiguranja sredstava za financiranje projekata za potrebe općine i grada, kao što su izgradnja građevina društvenih djelatnosti za javne funkcije, prometnica i sličnog putem izdavanja lokalnih obveznica, i
  - predvidjeti mjere za poticanje razvoja određenih gospodarskih djelatnosti kao što su dodjele kredita s povoljnijim uvjetima (manja kamata, duži rok otplate i sl.), novčane poticaje za određenu proizvodnju ili granu djelatnosti, propisivanje nižih stopa poreza na potrošnju i poreza na dohodak.

U **članku 7.** dat je popis, sukladno Upisniku zaštićenih prirodnih vrijednosti, koji vodi nadležno državno tijelo za poslove zaštite prirode (Ministarstvo kulture), prirodnih vrijednosti na području Županije. U obuhvatu Općine Muć nalazi se: Područje rječice Sutine na Sinjskom polju kao značajni krajobraz.

U **članku 13.** dat je popis zaštićenih cjelina kulturnih dobara. Na području Općine Muć nalazi se u Gornjem Muću Andetrium, arheološka zona kao evidentirani spomenik kulture.

U **članku 52.** određene su građevine od važnosti za Državu. Obuhvatom Općine Muć prolaze slijedeće građevine:

- Cestovne građevine:

- D-56 Islam Latinski (D8) – Smilčić – Benkovac – Skradin- Drniš – Muć- čvor Klis – Grlo (D1);
- D219 Gr BiH – Obrovac Sinjski – Sinj – Muć (D56).“

- Dalekovodi:

- DV 220kV Konjsko-Brinje

U **članku 53.** određene su građevine od važnosti za Županiju. Obuhvatom Općine Muć prolaze slijedeće građevine:

- Cestovne građevine:

- Ž 6099 D56 – Crivac
- Ž 6114 Nisko-Brštanovo-D56
- Ž6116 D56-Neorić (L67031).

- Energetske građevine:

Transformatorske stanice:

- TS 35/10 Muć

- Vodne građevine:

- Vodoopskrbni sustav „Ruda“ (dio)

U **članku 75.** određeni su kriteriji za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina, temeljem kojih će se odrediti lokacije eksploatacijskih polja u Prostornim planovima Općina i Gradova. Kriteriji za definiranje lokacija za istraživanje i iskorištavanje su:

- mora biti na sigurnoj udaljenosti od naselja, ugostiteljsko-turističkih, športsko-rekreativnih i zaštićenih područja,
- ne smiju ugrožavati krajobrazne vrijednosti (prirodne i kultivirane),
- ne smije se nalaziti u zaštićenim područjima,
- predvidjeti suvremenije metode eksploatacije,
- tranzit sirovine riješiti izvan područja naselja,
- mora se odrediti siguran pristup javnim cestama,
- transport sirovine predvidjeti izvan područja naselja,
- ostale mjere koje mogu biti određene prostornim planovima užeg područja, a koji su sukladni važećim zakonima i propisima.

Postojeća eksploatacijska polja su površine određene PPUO na kojima se odvija eksploatacija mineralnih sirovina, za koja su ishođena sva potrebna odobrenja prema važećim propisima.

Prostornim planom uređenja Općine potrebno je sve postojeće lokacije eksploatacijskih polja ponovo valorizirati prema navedenim kriterijima i njihove lokacije utvrditi na zakonom propisanom postupku, kao i nove lokacije eksploatacijskih polja, kako bi se za iste mogla ishoditi dokumentacija potrebna za eksploataciju i obradu.

Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina (tehničko građevni kamen) utvrđene su i unutar Općine Muć.